

„Edinost“

Izaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 3 kroni

„sročno“ je plačevati naprej. Na naročnino brez priložene naročnine se oprava ne vzira.

»tobakarnah v Trstu se prodajajo poštne oznake številke po 6 stotink (3 uvč.); iz Trsta pa po 8 stotink (4 uvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

Se računajo po vrstah v petlinu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašitvi itd. se računajo po pogodbi.

Val dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravljalstvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravljalstvo, in sprejemanje inšertov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Glednik

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Nadani tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Brezobzirnost Madjarov. Potreba odpora.

VII.

Jedni senzaciji jo sledila druga. Objavljen je načrt novega carinskega tarifa nemškega je bila velikanska senzacija. Senzacija je zato, ker je v njem do ekscesa izraženo načelo carinske obrambe, carinsko-obrambene politike, ker je to napoved skrajnega odpora proti uvažanju produktov iz drugih dežel v Nemčijo. To je načelo — najbrezobzirnejše obrambe trgovini z lastnimi domačimi izdelki in preprečanja vsake konkurence od zunaj. V novem načrtu carinskega tarifa nemškega je videl ves svet izraz najhujše sebičnosti, ki je pripravljena na eventuelno carinsko vojno z vsem svetom.

Že radi tega senzacije! Ali začudenje je bilo tem večje po okolnosti, da bi se ostrina tega tarifa — ako preide v veljavo — v prvi vrsti zarila v meso naše monarhije in potem tudi Italije, torej v meso političnih zaveznic. Svet je strmел na tem slučaju, ko je jedna država zagrozila drugi, s katero je zvezana, če ne z uničenjem, pa vsaj s hudim oškodovanjem. Trozveza nalaga naši monarhiji velikanske žrtve; potoki avstrijske krvi se bodo morali po tem dogovoru preliti eventuelno v obrambo — Nemčije, a ista Nemčija se pripravlja za trgovinsko politiko, ki bi pomenjala skrajno nevarnost in nedogledno škodo za naše gospodarsko življenje. Načrt novega nemškega carinskega tarifa bi bil že senzacija, tudi če bi bil naperjen v prvi vrsti proti državam, ki niso v zvezi z Nemčijo; s pogledom na okolnost pa, da je, poleg Rusije, naperjen v prvi vrsti proti gospodarskim interesom Avstro-Ogrske, pa je vzbujal naravnost strmenje. Morda je tudi govor grofa Goluchowskega v zadnjem zasedanju delegacij, v katerem je isti razvijal teorijo, da ni potrebno, da bi se vnanja politika pokrivala z gospodarskimi interesi države in da moremo torej biti politični zavezniki tudi taki državi, ki nas na gospodarskem polju tepe s škorpijoni in nam trže izpred ust vsako mrvo kruha — morda je, pravimo, tudi ta govor osokolil gori v Berlinu, da so si upali na dan s carinskim tarifom, ki pomenja najhujši atentat na našo korist, in da so tam gori uverjeni, da nas morejo s svojo trgovinsko politiko dušiti, ne da bi se jim trebalo bati, da bo to škodilo njihovi politični zvezi z nami!

Če je torej tudi govor grofa Goluchowskega obudil gori v Berlinu tako vero in

tako prepričanje, potem pa more videti sedaj njegova ekscelencia, kako proketo slabo uslugo je napravil monarhiji se svojo obrambo politike trozveze v zadnjem zasedanju delegacij.

Senzaciji, ponudeni svetu z objavljenjem načrta novega carinskega tarifa nemškega, pa je sledila druga senzacija. Po novem carinskem načrtu nemškemu bi bilo hudo zadeto poljedelstvo ogrske polovice države. Umevno je torej, da je ta tarif vzbudil na Ogrskem najhujše ogorčenje in pa misel na čim izdatnejšo obrambo. Ali način, kakor je ogrska vlada začela akcijo v svojo obrambo, je bil senzacijsen in je kazal vso brezobzirnost Madjarov do te avstrijske polovice monarhije. V teh člankih smo že povedali, kako bi hotela Ogrska, da bi jej naša avstrijska polovica poravnala kar največ škode, ki bi jo Ogri trpeli po eventuelni gospodarski vojni z Nemčijo!

Povedali smo, kako so Madjari zagrozili Nemčiji, da v takem slučaju zapro svoje meje poljedelskim izdelkom ne le na nemško stran, ampak tudi proti Balkanu; in povedali smo, da bi to za avstrijsko polovico pomenjalo dvojno škodo: v prvo bi morali mi — ako bi poljedelski pridelki z Balkana ne mogli preko meje k nam — plačevati ogrske take izdelke po cenah, kakor bi nam jih diktirali Madjari; v drugo pa bi tudi Balkan zaprl svoje meje proti nam in mi bi zgubili balkansko tržišče! To pa bi bila škoda naš avstrijski polovici, ker mi smo tisti, ki avstrijske izdelke izvažamo na Balkan!

Torej že fakt, da je Ogrska zažugala s takimi represacijami in na taki strani, je nečuv in priča o brezobzirnosti Madjarov do naših koristi. Še nečuveneja pa je pot, po kateri je ogrska vlada poslala to grožnjo v svet. Dvojno si moramo tu zapomniti. Prvič, da jo je poslal ministerski predsednik ogrski, Koloman Szell, in drugič, da jo je poslal naravnost v Berlin in ne mené se za Dunaj. Da umejemo vso gorostasnost tega postopanja, treba pošteti bitstvo duvalizma uvedenega leta 1867. Treba umeti razmerje med obema polovicama naše monarhije. Po temeljnem zakonu od 21. decembra 1867 je politično razmerje med obema polovicama tako urejeno, da so med obema polovicama skupni: dinastija, vojska in mornarica, ter finance, ki se tičejo teh dveh, vse vnanje pol. stvari, ter zastopstvo trgovinskih stvari nasproti inozemstvu!!

Vladi obeh polovic nimati torej nikake pravice, da bi v obrambo gospodarskih interesov direktno nastopali nasproti inozemstvu,

dokler med obema polovicama monarhije obstoji trgovinska in carinska zveza. Tana loga pripada grofu Goluchowskemu, ker on je naš minister za vnanje stvari, ne pa g. Szell ali pa gospodu Körberju! Gospodi Szell nima torej čisto nič opraviti v Berlinu! Če je menil, da mu je — in mu je res! — dolžnost, skrbeti za obrambo gospodarske koristi dežele, katero upravlja, bi bil moral to storiti potom našega urada za vnanje stvari, ne pa direktno v Berlinu.

In ker je vendar storil tako, smo dobili dokaz, da Ogrska ne spoštuje — če tako zahteva nje interes — niti določeb in pogojev, pod katerimi je bil uveden duvalizem, čeprav so te določbe uprav prikrojene na ogrske ude in — pretenzije! Ogri so silno navdušeni za duvalizem, v kolikor jim daje sredstev za nadvladanje naše polovice politični in gospodarski! Čim pa jim njihova korist kaže drugače, pa Madjari žvižgajo tudi na določbe duvalizma. Dejstvo, da se je Szell obrnil in zagrozil naravnost v Berlin, nam govori govor, ki bi moral razburiti vse činitele v naši polovici, govori, da si hoče Ogrska prisvojiti vodstvo tudi v razpravah z Nemčijo za sklep trgovinske pogodbe! Kakovo vodstvo bi bilo to, tega ne treba še le praviti. Oni bi vodili ta pogajanja brez vsakega ozira na koristi naše polovice, in tako, kakor da Avstrija sploh nima nič govoriti o snovanju tega važnega čina.

Če je na naši strani le še količkaj samozvesti, če je le še količkaj zmisla za lastno korist, in če je le še količkaj energije za obrambo teh koristi, potem moramo postati tudi mi jekleni in pojasniti Madjarom: dokler obe polovici imati skupno carinsko obsežje, se mora spoštovati pariteta v vsakem pogledu in nikakor ne bomo trpeli, da bi se ogrski predsednik, oblastno preziraje naše koristi, obračal naravnost v Berlin in si prisvajal lastnost glavnega in jedinega činitelja, ki odloča v stvareh carinske politike Avstro-Ogrske.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 23. oktobra 1901

Državni zbor. (Zbornica poslancev).

(Nadaljevanje sinočnjega brzojavnega poročila). Zbornica je nadaljevala razpravo o Vychodilovem nujnem predlogu glede izvedenja zakona o odpravi mitnic. Vsi govorniki so povdarjali nujno potrebo odprave mitnic, opiraje se na svoječasni jednoglasni sklep zbornice.

bičkov. A, kako srečen sem v svojem stanu! Nič ne zavidam onih, ki so odeti v svilo in ukovani v zlato ter hodijo okolo, spremljani od trope služabnikov. V prsih pa nosijo črva nemira.

Tako je Rodrigo večkrat govoril sam sebi. Bil je srečen prav gotovo. Ker taka zadovoljnost je dar, kakoršen je le redko pri sojen človeku na svetu.

Vendar pa je tudi njemu postala sreča nemila; tudi v sreči in zadovoljnosti odloča božja previdnost.

Rodrigov sin Friderik se je bavil z istim pravilom kakor oče: z lovom. Bilo mu je še le 12 let, vendar pa je že pogosto spremljal očeta po gojzdu. Vsikdar je jemal seboj tudi puško, katero je znal že precej spretno rabiti. Včasih je hodil po gojzdu tudi sam, spremljan po zvestem psu, streljat divjačino. In le redkokdaj se je vračal prazen domov.

Dogodilo se je enkrat, da je moral oče Rodriga zaradi domačih opravil ostati doma in Friderik se je podal v gojzd s puško na lov.

Oče Rodrigo je sedel na strani svoje so-

Finančni minister pl. Böhm-Bahwerk je odgovoril, da se zakon ni mogel še izvesti, ker zbornica še ni vsprejela od vlade pravo, svoječasno predloženega načrta za pokritje primanjkljaja, ki bi navstal vsled odprave mitnic. Kakor hitro bo vsprejet predlog, izvrši tudi vlada njen zakon o odpravi mitnic. Nujnost ter meritum predloga sta bila potem jednoglasno vsprejeta.

Zbornica je prešla na to v razpravo Kaftanovega nujnega predloga o podražavljenju severno-zapadne železnice, južno-severno-nemške spojne železnice in družbe državnih železnic. Predlagatelj je obžaloval, da gre tako počasi naprej s podražavljenjem železnic, ki je eminentne važnosti za državne interese. Železniški minister, vitez Witte je priznaval veliko važnost podražavljenja železnic, a je povdarjal, da treba tu, razun težavnih finančno-političnih, rešiti tudi velika vprašanja železniškega kredita. Razprave so se udeležili poslanci Ellenbogen, Kindermann, Steinwender in Schleicher, na kar se je razprava pretrgala.

Odgovarjaje na interpelacijo poslanca Grossa izjavil je naučni minister, da so prošnje za začasno bivanje v Avstriji uležile dosedaj samo tri francoske kongregacije. Dosedaj se je samo karmelitski kongregaciji iz Versailles dovolilo začasno bivanje v Solnogradu. Rečena kongregacija šteje 20 profesorjev in 6 sester. Obe drugi prošnji ste nereseni. Minister je citiral obstoječa določila, ki prepovedujejo klerikom kakoršnokoli agitacijo proti domačim institucijam in ki zahtevajo, da redovniki morajo dokazati subsistenčne pogoje. Dosedaj ni došla še nobena prošnja od strani francoskih kongregacij za doseg avstrijskega državljanstva, katero je predpogoj za to, da bi dotične kongregacije smele izvrševati pastirsko in učiteljsko službo.

Poslanec Eisenkolb je uležil nujni predlog, ki pozivlja vlado, naj predloži zakonski načrt, vsled katerega bi bila gradnja novih samostanov odvisna od zakonskega čina; tudi že obstoječi samostani in kongregacije bi morale doseči to dovoljenje; zakon naj bi določal tudi, da se morajo samostani in redovi podvreči zakonu o društvih in da bo istim prepovedan vsaki pouk.

Naučni minister je odgovarjal tudi na interpelacijo poslanca Spinčica in tovarišev o ureditvi učnega jezika na ljudski šoli v Velikem Lošnju in na interpelacijo istih glede popolnjenja novoustanovljenega nadučiteljskega mesta v Voloskem. (Odgovora ministra prinesemo po stenografičnem zapisniku).

P O D L I S T E K.

14

Za dežjem solnce sije.

— Povest iz prejšnjih stoletij; prevel Bukovič. —

Prijetno in zadovoljno je stari Rodrigo, se svojo malo družinico, živel v Piemontskih hribih. Bil je gojzdnik oskrbnik. Poleg te službe je imel tudi malo posestvo, katerega pridelki so popolnoma zadostovali za preživljanje njega in njegove družinice. Zvesta soproga, triletna ljubeznjiva hčerka, 12-letni deček in poleg teh dva lovska psa — to je bila vsa družina njegova. Oče Rodrig je bil zvest svojemu pokliu; svojo službo je opravljal natančno in z največjo vestnostjo. Svoobodne ure je vsikdar uporabljal svoji družini v prid: za prijazne pogovore s soprogo in lepa poučevanja obeh svojih otročičev. Zbok njegove zgovornosti in pametnega in moškega vedenja njegovega je bil spoštovan in čislán od vseh, ki so ga poznali. Vsakdo ga je ljubil in rad imel. Često se je dogajalo, da je med kmeti v bližnjih vaseh navstajal prepir; pa je bil vsikdar Rodrigo tisti, ki

je poskrbel in posredoval, da se je zopet vse pomirilo.

Kako srečen sem vendar — tako je mislil večkrat sam pri sebi — in pregrešil bi se, ako bi si želel kaj boljsega. Čemu bi potreboval denarja, čemu naj bi mi bilo veliko premoženje?! Saj to malo premoženje redi mene in moje! In to malo skrbi, ki jih imamo, je ravno za kratek čas. Veliko premoženje in bogatstvo pa delata človeku tudi velike skrbi. Dobro ženo imam, zvesto tovarišico, ki pozna vse skrivnosti moje in mi pomaga prenašati skrbi. Ob velikem bogatstvu pa bi bila morda izpostavljena zapekljivim prilikam. To bi utegnilo uničiti mir mojega srca. Potem imam nadepolnega sinčka in nežno hčerko. Za njiju vzgojo lahko skrbi biva jaz in soproga ob najinem pravilu. Ob velikem bogatstvu bi ju morali prepustiti tujim rokam in njiju mlada in nedolžna srca bi se lahko in zgodaj pokvarila. Sosedje me vsi ljubijo. Zvesti prijatelji so mi tudi radi tega, ker moje premoženje ne presega njihovega. Ako bi pa bil bogat, bi imel samo take prijatelje, ki bi pri meni iskali le do-

proge, ki je imela malo hčerko v naročju. Mej tem, ko se je ona igrala z otrokom, je pripovedoval, o tem in onem, kar misli ukreniti v zboljšanje gospodarstva. Čas je bežal, ura za uro je minevala, ali Friderika še ni hotelo biti domov...! Že je bila napravljena večerja in Friderika še ni bilo videti od nikjer. Oče je skrbno pogledoval na uro... mater Lavro pa se je začel polasčati neki strah. Oče je majal z glavo. Ker pa hlapcev ni bilo doma, se je slednjič odločil sam, da je šel v gozd iskat sina. Vzel je puško na ramo.... Dospevši v gojzd, je jel klicati po imenu, ali vse zastoj. Nobenega glasu ni bilo, le odmev njegovega lastnega glasu mu je naletal na ušesa. V sren mu je postajalo tesno. Ta grozna tišina, ki je vladala okolo njega, in pa misel, da se je njegovemu sinu morda pripetila kaka nesreča, sta ga navdajala s strahom. Začel je hitreje korakati. Zdajci se je ustavil.... čuti je bilo votel glas.... Ali ni to glas zvestega Hektorja?... Hektor se ni nikdar ganil od Friderika in poslednji je vedno sam krmil zvesto žival. (Pride še.)

v dež. zboru istrskem radi kriče-
ših dogodkov v Dekani.

14. Gledé zadnjih volitev dne 10. in 11. julija 1900. pravi župan, da je bil vedno v volilni dvorani kakor predsednik volilne komisije. To je resnica. To je tudi županov dopisnik-najemnik povdarjal v »Edinosti« št. 158. lanskega leta, da se namreč župan ni mešal med volilce! Ali temu je sledil resničen odgovor, da si je župan zato že popred poskrbel agitatorje, katerim je tudi iz občinske blagajne poplačal trud. Tudi sam si je pred volitvami veliko prizadeval; hodil je namreč po županiji od vasi do vasi, obetal šole, ceste, vodnjake itd., prav tako, kakor delajo na Pomjansčini prijatelji mu Bennati in družba. Raznim osebam je obetal službe, kakor že tako znajo — Bennatijevi. Tudi nekatere župnike je obiskoval, da bi mu pomagali, kar so nekateri njih tudi storili! Dalje govori župan neresnico, da ni vedel, kaj se zunaj vrši in da še le čez mesec dni so prihajali k njemu občinski svetovalci iz raznih davčnih občin in mu naznanjali, kaj daš potrosili o omenjenih volitvah! Nadalje pravi župan, da so mu isti ukazali, naj te stroške uknjiži na posamične davčne občine. Slednjič pravi župan, da na zahtevo lahko imenuje one obč. svetovalce. — Dobro, mi zahtevamo, naj jih imenuje! Ako ima župan sokrvice, le z njimi na dan! To bi bil moral storiti že dne 5/8 v občinski seji! Le na dan z vsem, da bomo mogli izruti s korenino vse krivice. Gospod župan trdi tudi, da so se omenjeni stroški za volitve v znesku 378 K (točka 13. interpelacije) uknjižili še le potem in le na račun onih davčnih občin. Tudi to je drzno zavijanje. G. župan naj dokaže n. pr., kdo ga je silil, naj uknjiži volilne stroške (19 K 42 st. št. 457.) na račun davčne občine Črnika?! Morda ga je k temu silil tisti dobri občinski svetovalec Josip Andrejašič?! Kdo ga je silil, naj vknjiži volilne stroške za skupno občino Dekani, 30 K 72 stot. pod št. 462?! Kdo ga je silil uknjižiti 3 K 98 stot. (št. 485), strošek za buteljko v pogoščenje odličnega gosta?! Kdo ga je silil vknjižiti stroške za pogoščenje na dan volitve župana v znesku 96 K 24 stot., št. 428, 438, 483? Ako pak je bil župan res nagovarjan ali primoran po obč. svetovaleh raznih podobnih, se je pa moral opravičiti v tem zmislu na pregledovanju računov in dati na zapisnik pred deželnim nadzornikom, česar pa ni storil. Pač pa so storili pregledovali računov, ki so vzeli na zapisnik vse tiste svote, potrošene o zadnjih volitvah. In tudi deželni nadzornik je javno izjavil, da teh stroškov ne vzame v občinske račune, tudi če bi jih potrdil ves občinski zastop. Ti stroški da ne smejo priti v obč. račun, ker to da bi bilo kaznjivo! Ali niste umeli g. župan?!

Nadalje propoveduje g. župan, da gorje vsaki občini in vsakemu županu, ako ima take obč. svetovalce, kakor jih ima dekanska županija! Če je res tako, da imamo takih malovrednih svetovalec, potem pa ponavljamo svoje zahtevanje, naj jih objavi javnosti po imenu. Bomo vsaj poznali njegove — sokrvice! — O obdolženju potom tiska, da so sedanj in bivši svetovalci hoteli lokati in zreti na županovo odgovornost, naj bo pa sodišče preiskovalo to stvar!

Nadalje pravi župan, da je deželni nadzornik pregledal vse občinske račune za vso dobo njegovega županovanja. Tudi to ni res. Ker v resnici se je pregledovalo le za leti 1900 in 1901 do 21. avgusta t. l. G. dež. nadzornik pa se je izrazil pred vsemi pregledovalci, da on sklone račune na podlagi števil, kakor stojijo v knjigah računov, ne gleda, ali so pravilne ali ne. Kar je nepravilno vknjiženo, so pregledovalci vzeli na zapisnik, v katerem sledi 63 nepravilno vknjiženih zneskov v skupnem znesku 1700 kron. A trebalo je pregledati tudi one zneske dohodkov, ki niso vknjiženi. Na pr. več dovoljenj plesov, posojilo za sv. Anton, 1200 K itd. (Zvršetek pride.)

× Iz Marezig nam pišejo: V vsem okraju koperskem ni bilo letos nijednega semnja za živino — izvzemši vsakomesečne semnje v Koprni, kateri pa so zelo slabo obiskovani: to pa zato ne, ker nijedna občina ni napravila potrebnega prostora, to je ograje, kakoršno zahteva vlada. Zato tudi ni bilo semnja, ne v Dekanih, ne v Kubeđu, ne v Šmarjah in ne pri sv. Antonu.

Naša občina pa se je potrudila, da je napravila potreben prostor in ograjo — popolnoma po predpisih. Dne 19. t. m. je ogledal delo e. kr. okrajni živinodravnik, g.

Zamarin, ki je tudi izrazil svoje zadovoljstvo ter ob enem pohvalil občino, da je storila tako lepo delo, čeprav ta občina nima nikakih stalnih dohodkov...

In res je občina za vse to delo potrosila blizu 1000 kron, kateri trošek pa se v par letih izplača sam ob sebi, z dohodki semnja.

Tem večja čast gre za to našemu županu in obč. zastopnikom, ki se niso ustrašili ne truda ne žrtve, samo da so občini ohranili semenj, ki je bil že, takorekoč, zgubljen...

Prosimo s tem ob enem naše rodoljube, naj opozorijo ljudstvo, da semenj v Marezigah ni prepovedan, pač pa obeta biti semenj dne 4. novembra t. l. tako dobro obiskan, kakor še nikdar. Že druga leta dne 4. novembra prihajali so v Marezige na tisoče naroda iz vse Istre. Tembolj je pričakovati tega letos, ko so semnji skoro povsodi prepovedani.

× Vrlenu možu. To je — mož! Morda muga ni vrstnika v vsej Istri. To je svečenik Josip Velikanje, ki dovršuje te dni 25. leto svojega pastirovanja na Roveriji. Ko je Velikanje došel na to mesto, je bila spodnja Istra uprav divja. On je moral ljudij prepovedati, a ne le v narodnem pogledu, ampak napraviti je moral iz njih — ljudi! Ko je Velikanje došel tja doli, je moral spati s samokresom poleg zglavja. Ni bil varen niti pod svojo streho. Ali Velikanje se ni strašil dela in žrtve. Zgradil je šolsko poslopje na svoje stroške in vedno je bil med ljudmi in jih poučeval ter navajal na delo. To je imponiralo ljudstvu in danes je Roverija zasajena od vinogradov in sadnega drevja. Ali Velikanje je učil narod tudi v narodnem in političnem pogledu. V silni borbi, ki se bje v vodnjanskem okraju, je bil Velikanje italijanski gospodi v strah in trepet. Na njega so se usuvale klevete in psovke in uprizarjali se proti njemu ulični napadi, ali on je bil junak, nepremičen v borbi. Sam sebe se je nazival za »hajduškega popa«.

Slava! Slava! Bog mu podeli srečen večer življenja v plačilo za vse, kar je storil narodu dobrega!

»Naša Sloga« prinaša krasen uvoden članek o njem in njegovo sliko.

Vesti iz Kranjske.

* Stavbena kronika v Ljubljani. Letošnje jeseni nehuje šteta stavbena doba po potresu in bo izvršiti zadnja velika novo zgrajena poslopja. Krasna sta justično poslopje in deželni dvorec. Dozidanih je tudi mnogo zasebnih hiš. Ljubljana dobiva značaj lepega modernega mesta. Slovensko delavsko stavbeno društvo je tudi letos zgradilo par hiš za delavce. Med hišami, projektiranimi za prihodnje leto, sta tudi hiši »Narodne tiškarne« in g. župana Hribarja in poslopje za državno obrtno šolo. Vendar vlada v Ljubljani pomanjkanje stanovanj in draginja je že zdaj občutna. Več civilnih in vojaških strank mora bivati izven mesta. In »Slov. Narode« — iz katerega smo posneli te podatke — meni, da ni pričakovati kmalu bolj-ših razmer.

Vesti iz Štajerske.

— V Šoštanju ustanovi Schulverein nemško šolo, za katero ima na razpolago že 12000 K. »Domovina« pozivlja šoštanjske Slovence, da se nijeden otrok slovenske matere ne vpiše v to šolo.

— Premalo zborovanja. »Domovina« pravi po vsej pravici, da ljudstvo je še nezavedno sosebno za to, ker se pri nas premalo zboruje. Celjaki list meni:

»Ljudstvu se mora govoriti, je izobraževati, da dobi pravi pojmi o našem narodnem življenju; ljudstvu treba navdahniti narodni ponos, da se bo zavedalo svoje narodnosti, povedati je treba, da smo Slovenci narod, katerega ne treba biti sram pred svetom! Dokazali smo že često svoje zmožnosti, pokazali smo dovolj, kaj premore slovenski meč in slovenski um. Zato pa, voditelji naroda, navdušujte ga in kažite mu pot narodne zavednosti!«

Razne vesti.

Grozen strah pred Musolinom. Iz Reggio Calabria javljajo, da tamošnji urar Di Bova ni izišel že sedem mesecev iz svojega stanovanja, ker se strašno boji, da ne bi prišel v pest Musolinu, samo radi tega, ker je nekoč posodil svojo obleko nekemu karabinerju, ko je šel ta na lov za Musolinom. Pravijo, da

je dal svojo obleko bolj iz nevednosti, ker takrat ni vedel, da se Musolino mašuje nad vsakim, ki bi kaj storil proti njemu. Ko je Bova to izvedel, ni šel več iz svoje hiše. Sedaj pa, ko je izvedel, da je slavni brigant aretiran, se je sicer prikazal na beli dan, ali se vendar boji, da ne bi Musolino utekel iz ječe in bi o tej priliki utegnil tudi njega spraviti v krtovo deželo.

Častnik tat. Te dni so aretirali v Davosu v Šveici, nekega častnika, ki je po neveril veče svote denarja iz vojaške administracije v Pretoriji. Častnika so izročili angležkim oblastim v Londonu.

Od radosti umrla. Te dni se je inženir Techner povrnil v Berlin k svojim starišem. Techner je 15 let delal v Kitaju. Inženir je zapustil Kitaj in se povrnil v svojo domovino, ne da bi prej kaj javil svojim starišem. To se je hudo maščevalo. Čim je inženir stopil na vrata, kjer stanujejo stariši njegovi, je mati od radosti padla v nezavest in ni se zavela več. Tako jo je prevzel nenadni prihod sina.

Gospodarstvo.

Naše posojilnice pa istrski seljak.

II.

(Zvršetek.)

Ne morem vedeti sicer, pod kakimi pogoji je bila svota uložena od družbe sv. Cirila in Metodija za Istro, a uloge v tekočem računu je mogoče iskati samo pri kakem večem denarnem zavodu, ali kakim banki, nikakor pa ne pri dobrodelnem društvu. Ona postavka torej, po mojem menjenju, nikakor ne spada v konto »tekoči račun«.

Delež pri »Gospodarski zvezi« nikakor ne spada v konto »Tekoči račun«, ampak se ima prišteti med »Naloženi denar«. No, to so nazadnje stvari, katere imajo le formalen pomen.

Stanje posojil koncem leta znaša kron 17.148-80. Vrnena posojila K 3856-46, kar se zamore smatrati za ugodno.

Upravni stroški znašajo samo K 63-33, kar je pri prometu K 44.088-32 zelo malo in dokaz, da se odborniki in poslovodje žrtvujejo za stonj.

V poročilu tudi pogrešamo število dolžnikov pričetkom leta, koliko strankam je bilo dano posojilo na novo, koliko njih so vrnilo posojilo popolnoma, koliko deloma? Ti podatki so v računskem sklepu vsake posojilnice gotovo zelo važni.

Naravnost presenetila pa me je velika svota zaostanih (K 447-67) in majhna predplačanih (K 2-43) obresti! Predplačane obresti ne znašajo niti 1/4%, zaostane nad 40%. A treba je premisliti, da je prvi pogoj pri vsakem denarnem zavodu, da se obresti plačujejo vedno v pololetnih, anticiptivnih obrokih. To je jako žalostno! Tu se mi usiljuje misel, da je upravni odbor premalo strog v izterjavanju obresti! Ako hočemo, da priučimo našega seljaka na točnost in red v spolnjevanju obveznosti ter da ga priučimo na redno gospodarstvo, je prvi pogoj ta, da je ravnateljstvo vsake naše posojilnice trdo in neizprosno, ker le s tem je mogoče blagodejno uplivati na zboljšanje naših žalostnih gospodarskih razmer. — S prizanesljivostjo se ne opravi pri našem seljaku nič; nasprotno: le škoduje se mu! Največ mu bomo koristili in pomagali, če bomo z vso ojstrostjo zahtevali, da mora spolnjevat svoje obveze. S tem ga prisilimo, da začne skrbeti in misliti. Naš seljak je lahkomisljen. Lahkomisljeni ljudje pa ne skrbijo nič, in ne mislijo nič, dokler jih v to ne pritisne sila.

Nadejam se, da me ne bo nihče napačno umel. Kdor me pozna, ta bo tudi znal, da mi je te besede narekovala le ljubezen do našega ubozega seljaka. Istrski seljak je še otrok; otrok pa ne zna, kaj je potrebno in koristno zanj...

Le pogledimo obširna posestva, ki jih imajo nekateri italijanski bogataši po Istri in vprašajmo jih, kako so prišli do teh obširnih zemljišč?! V odgovor dobimo — če bodo ti bogataši hoteli biti odkritosrčni — da le vsled lahkomisljenosti našega seljaka... Naša naloga je, da tega seljaka privedemo do umnega in pametnega gospodarstva, da ga naučimo misliti, da ne bo živel tje v en dan, kakor otrok...

Konečno moram še omenjati, da ne dvomim ni najmanj na solidnosti posojilnice, o kateri sem razpravljal. Pač pa se lahko reče, da je bilanca in razmerje mej lastnim in tujim imetjem (1: 11) zelo ugodno.

A. Münih.

Brzjavna poročila.

Splošni štrajk na Francozkem.

PARIZ 23. (B.) »Echo de Paris« javlja iz St. Etienne, da so se združeni odbori rudarjev izrekli v načelu za splošni štrajk; sklenili so pa, predno določijo čas začetku štrajka, da počakajo vspeh proučevanja predloga poslanca Basly od strani delavske komisije.

Za zagotovljenje mirovine zasebnim nameščencem.

DUNAJ 23. (B.) Pododbor gospodarskega sveta za posvetovanje o zakonskem načrtu v zagotovljenje mirovine zasebnim nameščencem se je podrobno posvetoval o dotični vladni predlogi ter je pozdravil ta načrt, kakor prvi korak za rešenje problema splošnega zavarovanja za starost. Po predlogu poslanca Sedlitzkega je izjavil pododbor, da je zakonski načrt se stališča gozdnarstva in poljedelstva mogoče vsprejeti le v slučaju, ako državni zaklad prevzame potrebščino za invaliditetne rente, prispevke za podporo in davščine podjetja, katere bi morali plačevati delodajalec. Odbor se je izrekel proti podpori onim, ki so brez službe, kakoršno podporo namerja vladni načrt.

Sankeijoniran zakon.

DUNAJ 23. (B.) »Wiener Zeitung« razglasa: Njegovo Velikanstvo cesar je potrdil zakonski načrt, sklenjen od deželnega zbora mejne grofije istrske, s katerim se spreminjajo nekatere določbe veljavnih deželnih zakonov o pravnih razmerah učiteljev na javnih ljudskih šolah v Istri.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 23. (B.) Reuterjeva pisarna javlja: Z ozirom na govor Bullerja dne 10. t. m., v katerem je živahno odgovoril na izvestne napade v listih, je Buller odstavljen od poveljstva prvega vojskega kora v Aldershot ter postavljen v disponibiliteto. General French, čegar povrnitev iz južne Afrike se pričakuje, je imenovan njegovim naslednikom. General Hildyard prevzame začasno poveljstvo v Aldershotu.

Dober glasovir

se proda po najnižji ceni. Poizve se v gostilni „Al Gambinus“ ulica Rossetti št. 2.

Velikanska rastava pohištva in
tapečarij. Izvenredno ugodne
cene. **VILJEM DALLA TORRE**
v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.)
Moje pohištvo doprinese —

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da
je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih to-
varn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago
iz prve roke.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.
TRST
TOVARNA: **ZALOGA:**
Via Tessa, **Piazza Rosario št. 2**
vogal, **(šolsko poslopje)**
Via Limitanea, **in Via Riborgo št. 21**
Velik izbor tapečarij, zrcal in slik. Iz-
vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavijo se na parobrod
ali železnico franko.

Izza mnogo let
preskušeno domače
zdravilo
Fran Wilhelm
lekarnarja

Obrana zdravil v mnogih državah
Na razstavah odlikovan s zlatimi koljanci

c. in kr. dvornega zalagatelja
Neukirchen, spodnje avstrijsko.
Fran Wilhelmov odvajajoči čaj
Zavitak K 2.— Poštni zavitek 15 zavitek K 24.
Wilhelmov želiščni sok
1 stekl. K 2.50. Poštna pošiljatev 6 stekl. K 10.
C. in kr. priv.
Wilhelmova tekoča maža „Bassorin“
1 skatljica K 2. Poštna pošiljatev 15 kom. K 24.
Wilhelmov obliž
1 skatljica 80 stot. 1 ducat skatljic K 7.—
5 ducatov skatljic K 30.—
Poštne pošiljatev franco zaboj v vse avstro-ogerske postaje.
Vdolbiva se v mnogih lekarnah v znanih originalnih paketih, kjer jih pa nimajo se pošiljajo.

Julij Redersen
izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.
Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst.
(Nasproti „Isola Chiozza.“)
Kirurški instrumenti, ortopedični aparati modre, umetne roke in noge, berglje, ernanični pasovi, elastični pasovi in nogovice, suspenzori, elektroterapevtski aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga
predmetov za kirurška zdravljenja, angleški predmeti od gumija in nepremočljivih snovij.

JAKOB BAMBIČ
trgovec z jedilnim blagom
Via Giulia št. 7.
Priporoča svojo zalogo jestvin kolenjalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega. — Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovs, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franco.
Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenami.

Domače priznanje
Veselslavna tvrdka Žnidaršič & Valenčič II. Bistrica.
Jaz podpisani vdoval sem testenine iz raznih tovarn. Šele pred nedavnim časom sem si nabavljati proizvode zašleže Vaše tvrdke. Sprevidel sem, da so Vaše testenine najboljše, kar jih dosedaj poznam, a tudi občinstvo se jih poslužuje z največjim zadovoljstvom.
Tem potom dolžan sem izrekat slavi Vaši tvrdki najiskrenejšo zabvalo za mi poslano blago: ob enem jih pa vsakemu, najtoplejšo priporočim.
Pozivljam tudi vse naše rodoljube trgovce:
Podpirajte našo „Prvo slovensko tovarno testenin!“
LJUBLJANA, 3. maj, srpana 1901.
Andrej Kranjec
trgovec.

Kdor potrebuje žaluzije, tkane lesene ali pletene rolete, železne ali lesene zatvornice za prodajalnice, naj se obrne naravnost na
Prvo hrvatsko toyarno žaluzij roletov, lesenih in železnih zatvornic in kartonaže
G. Skrbič
Zagreb — Ilica 40 — Zagreb.
Ceniki brezplačno in franco. Varnost se potovalnih zastopnikov, ki zahtevajo denar v naprej.

Zaloga šivalnih strojev
za domačo rabo ali obrtnike od 60 kron naprej.
5 letno jamstvo.
Velik izbor vseh pripadkov spadajočih k šivalnim strojem.
Pošiljatev na deželo po povzetju.
Mehanična delavnica za popraviljanje strojev vseh vrst.
RUDOLF RÖTL Trst, Trg Piazza S. Caterina št. 2.

Velika zaloga koles
od 60 K naprej
novih ali vže rabljenih iz prvih tu — in inozemskih tovarn.
Prodaja in menjava po ugodnih cenah.
Bogat izbor pripadkov in pneumatik.
Sprejemajo se vse poprave kakor tudi lakiranja na ognju in niklovanja.

Ivan Semulič
v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)
priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici kakor tudi po deželi, svojo
bogato zalogo pohištva.
V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste. iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Tehnični urad. Ustanovljeno 1877. Zaloga strojev in železja.
SCHNABL & Co. - TRST
Via delle Poste vecchie (vogal Via Vienna).
Glavni zastop železja in tovarniških strojev.
Naprava obrtnih podjedb vsake vrste.
Inštalacija strojev in parnih kotlov.
Motori na plin, bencin in petrolej sestava „Otto.“ Motori na plin in vodno moč. Naprave električne luči. Napeljave električne moči. Vodne naprave itd. Naprave za centralno kurjavo in ventilacijo. Naprave kopališč, klosetov itd.
Zaloga cevij za vodo, plin in par.
Materijal za stavbišče.
Stroji vseh vrst. Vodne sesalke vseh sestavov. Odri za stroje in kotle. Pripadki. Kovine. Predmeti od gome. Železe traverse in kolesa. Cement »Portland« in »Romano«. Olja za kolesa in masti.
In v obče vsi predmeti za obrtna podjetja.
Tvrdka je izvršila dosedaj nad 200 obrtnih naprav, med kojimi:
12 žag za obdelovanje lesa in pripravljanje dog.
36 vodnih napeljav.
17 tiskarn in kamnotiskarn.
13 mehaničnih delavnic.
31 podjetij za čiščenje in pečenje kave.
7 naprav za izdelovanje praha proti mrčesom in drog.
16 naprav za kurjenje z gorko vodo in parom.
12 sladličarn, pekarn, tovarn za biškot in konfete.
32 napeljav električne luči.
Kakor tudi: Tovarne za kože, Tovarne za obleko itd. Perilnice, Predilnice, Tovarne za parafin in cerezin, » sardine, Mline, Podjetja za napraviljanje soli, Tovarne za delati zamaške, Stiskalnice olja, Naprave za vodno silo, Tovarne za šumeče vode, Distilerije, Podjetja za čiščenje in nakladanje žita.
V ta namen je bilo postavljenih: 151 motorjev na plin in petrolej in 65 parnih strojev.

Ces. kr. priv. civilni, vojaški in uradniški krojač M. Poveraj, trgovec v Gorici, na Travniku šte. 22 I. nadstropje priporoča častiti gospodi svojo izborno zalogo sukneneh blaga, gotovih oblek, perila vsake vrste in vse potrebščine k oblekam za vsaki stan Vstreza vsakemu naročilu in po modri.
ŠTEFAN CRUCIATTI
ornamentalni kamnosek.
TRST. — Via della Pietà št. 25. — TRST.
izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do najlepšega in kompliciranega dela.
Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne spomenike.
Velika zaloga slanega ali žaganega mramorja v različnih merah belega ali barvanega.
Specijaliteta za pohištvo.
Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor tudi za podove bodisi bele ali barvane. Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.

V pomoč Salezijancem!
Žrebanje nepreklicno 30. dec. 1901.
EFEKTNA LOTERIJA
za zgradbo zavetišča in odgojevališča v Ljubljani.
Srečka 50 vin.
Srečke se dobivajo v odborovi pisarni v Ljubljani, Gosposke ulice. Razprodajalec popust.

Konrad Jacopich trgovec z jedilnim blagom v Trstu,
Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolenjalij, navadnega in najfinejšega olja, najfineje testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovs, itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franco.
„Durator.“ Podplati so zastoj, ako vsakdo rabi „Durator“ ter žnjim 3— tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več in jih voda ne obrabi. Cena jedni skatljici z navodilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v mirdilnicah, specerijskih prodajalnicah, trgovinah z namjem in obuvalom. Kjer se ga ne vdoobi, naroči naj se ga z 1 K 20 stot. franco naravnost pri glavnem zastopniku za Primorsko, Istro in Dalmacijo: J. Michalup v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popraviljenje istega po cenah ki zadovoljeje gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

Pekarne in sladličarne.
H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso ima veliko pekarno in sladličarno.
Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokanov, konfetov, raznovrstnih sladlič v kosih in v skatljicah, finih biškotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birme, krste in druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franco na dom in trgovcem v razprodajo. Domače malinovec po nizki ceni.

Stroji in tehnični predmeti
vsake vrste iz najboljših tovarn se vdoobivajo po tovarniški ceni v zalogi tvrdke Schivitz & Comp., inžer nirja Živica v Trstu ulica Ghega 10 nasproti kavarn Fabris.

Pekarna in sladličarna Jakob Jellen v Trstu, ulica Sette Fontane št. 13. priporoča 3 krat na dan svež kruh in velik izbor sladčic. Sprejema v pecivo bodisi testo za navaden kruh ali sladčice. Zaloga moke iz prvih ogerskih mlinov.

Operatèr kurjih očes, (Kalistv van specijalist Giordani, ima svoj ambulatorij Via Stadion 3. I. ki je odprt od 9 prelp. do 6. pop. ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstranitev kurjih očes in zaraslih nohtov tudi v najbolj kompliciranih slučajih na poseben način in brez nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju 1 krona, na domu 2 kroni.

Novo pekarno in sladličarno sem odrl v ulici Molin a vento, na oglu ulice dei Gradi. Vsaki dan trikrat frišen kruh od 12 novč. za kilo naprej. Sladkarije, sladčice in razno drugo pecivo. Se sprejema domači kruh v peko. Priporočam se za obilne obiske: A. n. t. Pahor.

Zaloga vsakovrstnega pohištva.
Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Veturini ima v zalogi v veliki zbirbi pohištvo vseh sogov za vsak stan od najbo šega izdelka. V zalogi ima: podobe na platno in ipe, ogledala, žime za patno, razne tapecarije itd. Da tudi na obrok.

Prodaja vina „Ai Maestri“
v ulici Valdirivo št. 17. Slavnemu občinstvu se naznanja, da se od danes naprej točijo sledeča vina: refošk črn po 28 novč., bela rebnla iz Brd po 28 novč. Za družine po ugodnejših cenah. Opolo iz Visa po 28. novč. Za obilen obisk se priporoča ter že v naprej zahvaljuje.
Vsak zamore moja vina analizovati in ako jih vdoobi ponarejena vdoobi 100 gld. nagrade.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.
Salarini. Ponte della Fabbra št. 2. vogal ul. Londera“ z najfinejšimi izdelki v ulici Poste nove 3 (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke. Velik izbor oblek za moške od gl. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4. do 12. suknene jope v velikem izboru od gl. 3. do 8. zimse močne in podšite jope z ovratnikom od astrašina od gl. 5.— 14, ravno take podšite s kožuhojino po gl. 12.— Površne suknje v velikem izboru od gl. 18 — 32. Jopice za dečke v raznih oblikah in barvah, volnene hlače od gl. 2.50 — 4.50, finejše od gl. 5 — 9. Velik izbor oblek za otroke in dečke od 3 — 12 let od gl. 2.50 — 10. Haveloki za moške in dečke po najnižih cenah. Hlače od moleskina (zlođjeva koža) za delavce izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu.
Črtane močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške obleke na meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovi v največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah. V podružnici v ulici Poste nove se sprejemajo izdelovanja obleke po meri ter se še posebno vdoobiva vsake vrste oblek v raznih risanicah in merah za moške in dečke.

Prvo primorsko podjetje za razpošiljanje in prevažanje pohištva
Rudolf Exner
Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst. Telefon 847.
Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pohištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.
Sprejemanje posameznih kovčkov, za-bojev, kočev itd. za inmagaciniranje.
Sprejemajo se pošiljatev vsake vrste in- kamor si bodi.